

Vejrum i stenalderen (Ca. år 13.000-1500 f.K.)

Her sydøst for det nuværende Ausumgaard opstod en af de store stenalderbebyggelser i Vejrum omkring den mose, der dengang havde en væsentlig større udstrækning end i dag. Frem til slutningen af 1800-tallet var der en halv snes gravhøje mellem Moesgaard og Villemoes.

Der har boet mennesker i Vejrum gennem de sidste 20.000 år, men nærmere præcist hvor mange og hvornår, kan ikke dokumenteres med sikkerhed. Der har været en del gravhøje bla. ved den nuværende Moesgaard og Villemoes, nord og syd for kirken samt ved Lundby-gårdene og i den sydlige del af sognet.

Gårdnavnene Moesgaard og Villemoes er af nyere dato, men de antyder begge, at der her i dalstrøget nord for det nuværende Ausumgaard har været en mose, og på kanterne af mosen har stenalderfolket slået sig ned. Her var der både fisk, dyr og fugle og byggemateriale til de lerklinede hytter.

Bebyggelsen i området blev senest bekræftet i 2012 ved de arkæologiske undersøgelser i forbindelse med rejsningen af de fire vindmøller ved Ausumgaard. Ved den nordligste af møllerne blev der fundet spor af et langhus (stald og beboelse i ét) og flere udhuse. Denne bebyggelse menes at være fra yngre romersk jernalder – de første århundreder efter vor tidsregning.

Gravhøje stammer i de fleste tilfælde tilbage fra tiden mellem år 3.000 og 4.000 før vores tidsregning, og usikkerheden om deres antal skyldes først og fremmest, at

fredningen af vore oldtidsminder først blev gennemført i 1937 – og indtil da kunne landmændene uden videre fjerne en gravhøj eller et dige, hvis det lå i vejen.

Og en gravhøj var jo ikke nogen enkeltmandsgrav. Den blev brugt til flere begravelser gennem hundredvis af år, men gravfundene kan til gengæld fortælle os noget om, hvad menneskene her levede af, dengang isen begyndte at trække sig fra disse breddegrader.

Fund af flintøkser, pilespidser og fiskekroge af ben, fortæller os, at vandet i vore vandløb – Vejrum bæk og Ausumdal bæk – har stået langt højere end i dag. Jagt og fiskeri var derfor stenaldermandens hovedbeskæftigelse.

Nationalmuseet har en del af stenalderfundene fra Vejrum i deres magasiner, og også Struer Museum har lokale stenalderfund. De har dog ikke været udstillet i de senere år.

Stenalderfund fra Vejrum. Foto: Nationalmuseet.

Kilder:

Kulturarvsstyrelsens oversigt over fund og fortidsminder.

Arkæolog Mette Klingenberg, Holstebro Museum: "Før møllerne blev rejst". Det lokalhistoriske magasin Struer 2013.

Struer Museum.

